

TROMS OG FINNMARK
STATSADVOKATEMBETER

STATSADVOKATENS OPPFØLGENDE UNDERSØKELSE AV POLITIETS TVANGSMIDDELBRUK I MINDRE ALVORLIGE NARKOTIKASAKER

Troms og Finnmark statsadvokatembeter

*Finnmark politidistrikt
Troms politidistrikt*

1 Innledning

Det vises innledningsvis til riksadvokatens brev av 9. april 2021 om påtalemyndighetens legalitetskontroll av tvangsmiddelbruk og riksadvokatens brev av 13. april 2021 om pålegg om rapportering av fagledelsestiltak, samt vår rapport av 1. oktober 2021, statsadvokatens undersøkelse av politiets tvangsmiddelbruk i mindre alvorlige narkotikasaker.

Statsadvokaten har etter dette foretatt en oppfølgende undersøkelse av tvangsmiddelbruken i mindre narkotikasaker i Finnmark politidistrikt og Troms politidistrikt i samsvar med riksadvokatens brev av 7. april 2022, med vedlegg. Det er foretatt en saksgjennomgang av det uttrekk som ble oversendt fra riksadvokatembetet, og oversendt rapportmal er benyttet som utgangspunkt for denne rapporten. De automatisk genererte rapportene vedlegges.

Rapporten er felles for Finnmark politidistrikt og Troms politidistrikt. Årsaken til dette er at antallet mindre narkotikasaker er begrenset, noe funnene fra forrige undersøkelse også viste.

Undersøkelsen er foretatt av tre av statsadvokatene ved embetet, med saksgjennomgang i juni.

Undersøkelsene er gjennomført som ledd i statsadvokatens fagledelse, og har ikke foranlediget andre tiltak enn denne rapporten.

Forrige undersøkelse avdekket svært få svakheter og avvik, jf. rapportens pkt.5. I den grad det var noe å bemerke var dette knyttet til notoritet, som ble funnet å være god i det store flertallet av saker, men med forbedringspotensial i enkeltsaker.

Rapporten vil ta for seg rutinegjennomgang, saksgjennomgang, overordnet syn og samlet vurdering.

2 Rutinegjennomgang

Det vises til rapport av 1. oktober 2021, jf. pkt. 3. Begge politidistriktene opplyste da at de som følge av 9. april brevet utarbeidet og innførte lokale retningslinjer kort tid etter. Det ble gjennomført fagdager, og de nasjonale retningslinjene av 2. juli 2021 med sjekklister og opplæringsmateriell ble implementert så snart de forelå.

Det har således ikke vært innført noen nye rutiner etter forrige rapport, noe det etter statsadvokatens syn heller ikke har vært behov for, jf. avsnittet over og forrige rapportes konklusjon.

3 Saksgjennomgang

3.1 "Registerspørsmål" (spørsmål A til H)

Troms og Finnmark statsadvokatembete har hatt 31 saker til gjennomgang, hvorav 10 saker fra Finnmark og 21 fra Troms. Sakene er fordelt med 12 i uke 48/21 og 19 i uke 20/22

Sakstypene fordelte seg slik:

Bruk: 6 saker

Besittelse: 5 saker

Straffeloven § 231: 20 saker

Ingen av sakene gjaldt gjerningsperson under 18 år

I 100% av sakene fra Finnmark og i 63% av sakene fra Troms var overtredelsen av legemiddeloven i kombinasjon med annen kriminalitet, herunder trafikk, ordensforstyrrelser og vold.

I 65% av sakene er gjerningspersonen ikke vurdert som rusavhengig.

3.2 De enkelte spørsmålene: (Spørsmål 1 til 23)

1	Er det brukt tvangsmidler i saken?	- Ja - 9 - Nei - 11
2	Ble det gjennomført ransaking av person?	- Ja - 8 - Nei - 1
3	Ble det gjennomført annen ransaking enn av person	- Ja - 5 - Nei - 4
4	Hvem besluttet personransaking?	- Retten - 1 - Politijurist - 2 - Tj.mann - 5 - Samtykke - 0
5	Er det opplysninger i saken som tilsier at politiet burde ha tatt kontakt med jourhavende?	- Ja - 0 - Nei - 5 - Mangelfulle opplysninger - 0
6	Hvem besluttet annen ransaking enn av person?	- Retten - 1 - Politijurist - 4 - Tj.mann - 0

		- Samtykke - 0
7	Ble det skrevet rapport om ransaking og beslag?	- Ja - 9 - Nei - 0
8	Inneholder rapporten/anmeldelsen tilstrekkelig informasjon om mistankegrunnlaget	- Ja - 8 - Delvis - 1 - Nei - 0
9	Er beslag av stoff fulgt opp med etterforskning for kjøp?	- Ja - 1 - Nei - 8 - Ikke beslag - 0
10	Ble det benyttet <i>ytterligere</i> tvangsmidler for å kartlegge kjøpet av narkotikaen?	- Ja - 0 - Nei - 1
11	Ble mistenktes mobiltelefon gjennomgått?	- Ja - 1 - Nei - 8
12	Fremstår gjennomgangen av mobiltelefonen som et relevant etterforskningsskritt?	- Ja - 1 - Nei - 0 - Mangelfulle opplysninger - 0
13	Er det foretatt tredjemannsransaking i saken?	- Ja - 0 - Nei - 9
14	Ble ransaking gjennomført så skånsomt som forholdene tillot?	- Ja - 7 - Nei - 0 - Mangelfulle opplysninger - 2
15	Ble det gjennomført kroppslig undersøkelse hjemlet i straffeprosessloven § 157?	- Ja - 1 - Nei
16	Hva besto den kroppslige undersøkelsen av?	- Urinprøve - 1 - Blodprøve - 1 - Annet
17	Hvem besluttet den kroppslige undersøkelsen?	- Retten - Politijurist - 1 - Tj.mann - Samtykke
18	Fremgår det av saken hvilke vurderinger som ligger til grunn for at saken ikke er sendt til retten for avgjørelse?	- Ja - 1 - Delvis - Nei
19	Er den kroppslige undersøkelsen foretatt <i>utelukkende</i> for å avdekke eller bekrefte rusbruk?	- Ja - 1 - Nei

20	Er bruk av narkotika <i>registrert</i> i konkurrans med tilhørende erverv og besittelse?	- Ja - 0 - Nei - 9
21	Er saken påtaleavgjort med positiv påtaleavgjørelse?	- Ja - 2 - Nei - 4 - Ikke avgjort - 3
22	Er det egne siktelsesposter for tilhørende erverv og/eller besittelse av narkotika?	- Ja - 0 - Nei - 2

3.3 Statsadvokatens helhetsinntrykk av saksgjennomgangen

Statsadvokatens overordnede inntrykk er at Troms og Finnmark politidistrikt håndterer de mindre narkotikasakene på en tilfredsstillende måte. Det registreres at antall saker med kun bruk eller besittelse er redusert fra forrige gjennomgang. For øvrig fremheves det, at i 100% av sakene fra Finnmark og i 63% av sakene fra Troms var overtredelsen av legemiddeloven i kombinasjon med annen kriminalitet, i all hovedsak trafikk, ordensforstyrrelser og vold.

I de aktuelle sakene er det således personer ruset på narkotika som begår andre straffbare handlinger. Det er altså bl.a. kjøring i ruspåvirket tilstand, vold og ordensforstyrrelser som er årsaken til at politiet kommer i kontakt med dem, ikke rusbruken eller besittelsen i seg selv. Dette er det etter statsadvokatens oppfatning viktig å presisere og kommunisere utad.

4 Statsadvokatens overordnede syn på politiets praksis nå i forhold til føringene og påleggene i 9. april-brevet

Som nevnt i pkt. 2 over var nye rutiner allerede innført ved forrige rapport, og verken i den forrige eller ved denne undersøkelsen fant statsadvokaten større avvik. For øvrig er sakstallet gått noe ned, og til sammenligning utgjorde saker med bruk 51 % ved forrige undersøkelse, til ca. 25% ved denne.

5 En samlet vurdering av status etter opplysninger fra politiet og saksgjennomgangen

Status oppfattes som god i begge distriktene og statsadvokaten ser ikke behov for ytterligere opplæring eller fagledelsestiltak.

6 Avsluttende merknader

Fire bruk/besittelsessaker er avdekket som ledd i etterforskning av større narkotikakompleks. Disse er opprettet ved redigering av sak/påtaleavgjørelse i uke 48/21, men tvangsmiddelbruken ble besluttet forut for riksadvokatens brev av 9. april 2021. Vi ser følgelig at det kan gi unøyaktigheter når det er trukket ut saker etter dato for opprettelse og ikke gjerningsdato.

Tromsø 31. august 2022

Hugo Henstein

Kirsti Jullum Jensen